

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindonnap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiacz, a városházzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos péntekenként 5 kr-ával számítottak.

Meghívás.

A debreczeni szabadelvü-párt közgyűlésétől nyert megbízás alapján felkérem tisztelt tagtársaimat, hogy az elfogadott új szervezeti szabályoknak megfelelő választásoknak (utczai elnök, alelnökök, jegyzők és választmányok) az alább irt időben és sorrendben leendő keresztülvitelére sziveskedjenek pontosan és minél nagyobb számban a Bika szálló éttermében megjelenni.

Május 13 csütörtökön délután 4 órakor Csapó utca.

Ugyanazon napon délután 5 órakor Péterfia utca.

Május 14-én pénteken d. u. 4 órakor Piacz utca.

Ugyanazon napon d. u. 5 órakor Hatvan utca.

Május 15-én Szombaton d. u. 4 órakor Kossuth utca.

Ugyanazon napon d. u. 5 órakor Varga utca.

Debreczen, 1897 május 9.

Lengyel Imre
párt-elnök.

A jövő eshetőségei.

Debreczen, május 11.

(—é—) Megmondottuk már többször, hogy a gazdasági ki-

egyezés kérdéseinek megoldásában az egyetlen állandó és megbízható elem a magyar kormány álláspontja, mely elejétől kezdve higgadt tartózkodást tudott tanusítani, dacára annak, hogy két oldalról t. i. az osztrákok meg a saját ellenzékiünk részéről folytonos támadásoknak volt kitéve.

Osztrák részen annál kevésbé van állandósági garancia a Badeni miniszterium pozíciójában, mert valóban annak további sorsa kiszámíthatatlan. Mi azonban azt hisszük, hogy ez a bizonytalanság a mi érdekeinket egyáltalában nem érinti.

Ha ugyanis a két kormány a kvótára nézve egymással meg-egyezik, ez a megegyezés csak olyan lehet, amelyet báró Bánffy Dezső annak igazolásával, hogy gazdasági érdekeinken esorba nem esik, kellően meg tud indokolni s így azt a magyar törvényhozás előreláthatólag el is fogja fogadni, de ez az arány semmi esetre se lehet olyan, hogy azt a Reichsrath is elfogadja, mert ott az ellenünk való túlszigázott követelések szer-telen hangulata vált uralkodóvá.

Aligha fog tehát egyéb hátra maradni, mint az ultima ratio, a provizorium a gazdasági kiegye-

zés és a királyi döntés a kvóta kérdésében. Vagy pedig még a vám és kereskedelmi szerződés ideiglenesen meghosszabbítása helyett is beáll az önálló vámterület ideje.

Bár mi elvi meggyőződésből hivei vagyunk az Ausztriával való vámközösségnek, mert azt nagyhatalmi pozíciónk fenntartására lényeges emeltyűnek tartjuk, s mert nézetünk szerint a nyeresztemelő Magyarország a mostani európai versenyáramlat közepette Ausztria biztos fogyasztási piacát könnyelműség vádja nélkül el nem játszhatja; azért a vámközösség megszüntetése még sem ijeszt meg bennünket. De azt hisszük, hogy erre a sor nem is fog kerülni, mert ennek a lehetősége bizonyára rá fogja vinni az osztrákokat annak fölismerésére, — hogy az ő érdekeik épp úgy, vagy talán még inkább parancsolják a vámközösség fenntartását, mert az osztrák ipar viszont a mi fogyasztó piacunkat nem nélkülözheti.

Ez a lehetőség különben talán arra is vezethet, hogy az osztrákok a gazdasági kiegyezéssel kapcsolatosan a kvóta arányának megfelelő megállapítására hajlandókká lesznek.

T Á R C Z A.

A leghirhedtebb méregkeverő asszony.

Irtá: Könyves Tóth Kálmán.

(Folytatás)

Saint-Croix katonatiszt volt, egy előkelő nemes főúr törvénytelen gyermeke. Szép, hódító, eleven eszű ifju. Dreux d'Aubray párisi főhivatalnok ezt az ifjat a Bastille-be csukatta, mert nyomára jött, hogy az ő leányát, Brinvilliers marquisnőt már csaknem körülhálózta. A marquis, a ki szintén oly ledér életet folytatott, mint ő, bemutatta Gaudint a maga gyönyörű neijének s a két ifju egymásba szeretett. A marquisnő rendkívüli erős jellemű asszony volt, de a mily hódító egyfelől, oly megromlott természetű bensőleg. Brinvilliers, egy normandiai őrnagy vette el ezt a szép nőt, de csakhamar beleunt a feleségébe s mindketten saját kényök szerint éltek. Még csak szemére sem lobbantotta neijének, hogy Saint-Croix-val nagyon is bizalmas lábon áll; hagyta őket magokra. A válás után oly nyilvános lett a botrány, hogy a nő apja ennek minden áron végét akarta szakítani, nehogy előkelő családját elítélje a közvélemény. Így került aztán Saint-Croix a börtönbe.

Több ideig tartózkodván Olaszországban, volt némi ismerete a mérgekről. Annyival inkább örült most, hogy Exili-

fogolytársában szakavatott mesterre talált. Szoros barátság fűzte egymáshoz ezt a két gonosztevőt. Exili megtanította társát a Spara-féle folyékony mérgek gyártására, melyeket örökösödési italnak neveztek el, amennyiben ennek segélyével eltehetik láb alól, a ki nagyon sokáig él s nem kaparíthatják ki kezéből másképen az örökséget.

Kiszabadulván börtönéből, új művészetének sikerét először is kedvesének családján kísérlette meg részint boszúból, részint pénzvágtyból. Gyűlölte Margarétha apját, mert ez záratta őt a börtönbe, a család többi tagjaira pedig azért vetette ki hálóját, hogy a tekintélyes vagyon egyenesen az ő kedvesére szálljon át. És ez a nő nem állhatván ellent, nemcsak hogy mindenbe beleegyezett, de sőt segédkezett is neki iszonyu tette végrehajtásában. A közös bűn csak fokozta az egymás iránti lángoló szenvedélyt. A mint később bevallotta, soha sem vetemedett volna ily bűnre, ha ez a férfi nem ösztönzi, holott lelkülete elejétől fogva hajlott a rossz felé. Azt hiszi, hogy már csecsemő korában romlott lehetett s a mint szépségben gyarapodott, ahhoz képest növekedett lelkében a bűn iránti hajlam. Tizennégy éves korában bámulták tündéri szépségét, de lelke már akkor meg volt mételyezve . . . szomjazott a bűn után. Ezt mind maga bevallotta. A képmutatást a legnagyobb tökéletességre vitte, miben nagyban elősegítette őt az a szeszélyes végzet, mely a legvonzóbb kül-

sővel, lebilineselő modorral ruházta föl, úgy hogy a kire hálóját kivetette, annak az ő törébe kellett esnie. Pitaval, majd Sévigné asszony nem győzik magasztalni ábrándos, ártatlan tekintetét, megnyerő modorát s ez utóbbi még azt is megjegyzi, hogy az, a ki az ő szeme közé nézett: megesküdött volna arra, hogy ártatlan. Birái mikor kimondották felette az ítéletet, lesütötték szemeiket, nem mertek ránézni.

Gaudin és Margarétha csakugyan egymáshoz illettek. Méltóbb pár nem szövethetett volna egymással. Gaudin is külsőleg úgy viselkedett, hogy mindenkit lekötözött maga iránt, nála kedvesebb modoru ifjat alig lehetett találni. Szép, kellemes, értelmes és szellemes volt. Nem lehet ennél fogva föltűnő, ha éveken keresztül gyanutlanul üzték rettenetes mesteriségüket. Ki is sejtette volna e gyönyörű párról, hogy mily romlott lelkűletűek.

Mig kedvese a börtönben ült, ez a szép asszony, mint a jótékonyság s benső buzgóság megtestesült angyala járt-kelt a világban. Alamizsnát osztogatott, kórházakat látogatott, ápolta a betegeket, ruházta a ruhátalant. Ugy tekintették, mint valami szentet. Apja s egész rokonsága kibékült vele. Kedvese kiszabadulván, közzölte vele a méreggyártás titkait s a szép nő hálás tanítványnak mutatkozott. Először nyulakon, kutyákon, majd a kórházi betegeken kísérlete meg a különféle lassan és gyorsabban élő mérgek hatását.

Bármilyen sors érje tehát a kvótát, Magyarország nyugodtan nézhet eléje a jövőnek, mert abban biztosak vagyunk, hogy kormányunk hazánk jogtalan megterhelésére semmiesetre sem egyezik bele. Ez azonban épen nem zárja ki azt, hogy a megegyezés létesítése érdekében némi engedelmeket tegyünk, s azt a kvótabizottság is bizonyára megtette volna, ha a tárgyalásokat, alkudozásokat befejezni módjában állott volna.

Az az álláspont tehát, amelyet br. Bánffy Dezső legutóbb jelzett épen nem ellentéte, hanem folytatása a küldöttség félbehagyott munkájának, és legkevésbé áruba boesátása Magyarországnak Ausztria részére, amint az ellenzéki sajtó állítja.

A legközelebbi jövő igazolni fogja állításunk megbízhatóságát.

A kvóta tárgyalások. A magyar és osztrák miniszterek közt a kvóta ügyében folytatott bécsi tárgyalások nem vezethettek a nehéz kérdésnek a megoldásához. A magyar miniszterelnök és pénzügyminiszter — mint egyik budapesti lap értesül — úgy ő felsége előtt, mint az osztrák kormányval szemben bizonyosságát adták annak, hogy áldozatok árán is hajlandók elmenni addig a határig, ameddig a kvóta-arány kiszámítás eddigi alapjainak megtartásával egyáltalán lehetséges, de az osztrák kormány által támasztott igények még mindig túlmennek ezen a határon s a legnagyobb mértékben zavaros osztrák parlamenti viszonyok is mintegy rákényszerítik a Badeni-kabinetet arra, hogy tülhajtott követeléseivel ragaszkodjék. A két kormány jegyzékváltás útján folytatja a tárgyalásokat, azonban ma még senki sem mondhatja meg, mikor lesz azoknak —

s vajjon krízis nélkül lesz-e egyáltalán — pozitív eredménye. Egy éjjel érkezett sürgönyünk szerint a szabadelvű klubban erős ellenállásra készülnek az osztrákok tulkövetelésével szemben. A párt tagjai magukat szétbontani vagy megfélemlíteni nem engedik.

A török-görög háború.

— Május 11.

Maholnap, ez a mostanság rendes rovat, eltűnik a lapokból. Görögország porig megalázva hever a szultán lábainál s bizonyára nem fog tovább habozni, hogy kétségbeesítő helyzetében a hatalmak közbejárásához folyamodjék amire nézve különben már meg is indultak a tárgyalások.

A harcstéren már mi sem történik. A török előőrsök egész Skirnicziig nyomultak előre s miután Pharzaloszról a főserg vonul utánuk, mosolyra készítet az a görög távirat, hogy a görög főserg, mely már mindössze 10.000 emberből áll, Domokosz hadállásain készül a döntő ütközetre. Jellemző, hogy Farzalosznál a trónörökösnek még 23.000 emberből állott a serege, mely együtt vonult vissza Domokosz alá s ott már harez nélkül is félellyre olvadt le.

Ez is azt mutatja, hogy a görög sereg teljes felbomlásnak indult fegyelmetlenség, élelem és hadiszerek hiánya és a pánik miatt, mely nemcsak a földnépét, de még a katonaságot elfogta. Ilyen sereg már nem lehet harezolni. Itt már csak a békekötés van hátra. Athénben pedig olyan a hangulat, hogy a legrosszabbtól kell tartani. A nép alsó rétegeiben a leghevesebb kitérősek hallatszanak a király és a kir. hercegek ellen és a háboru szerencsétlenségét az ő árulásuknak tulajdonítják. Még a belátóbbak is nyíltan hangoztatják, hogy a király távozását szeretnék látni. A szultán pedig kitüntetésekkel halmozza el a győztes hadvezéreit. Edhem basa az összes működő seregek főmarsallja ezimet kapta és a szultán a határon levő összes csapatok főparancsnokául nevezte ki. Saad Eddin basát az

epirusi hadtestnek most alakított harmadik hadosztálya főparancsnokául nevezték ki.

Azok a föltételek, melyek mellett Törökország hajlandó békét kötni, a következők:

1. Három millió font hadi kárpótlás.
2. Határkiigazítás Prevezánál, Mezővónál, Krániánál Damazinál, Melunánál és az Analipszisznél.
3. A Törökországban levő görög alattvalók javára szóló speciális szerződés megsemmisítése.

4. Az összes görög pánczélos hajónak Törökország számára való kiszolgáltatása.

5. A krétai kérdésnek a megígért autonómia megszorításával való szabályozása.

Ámbár előre látható, hogy a nagyhatalmak ezekhez a föltételekhez nem fognak hozzájárulni, mégis valószínű, hogy a porta szívósan fog hozzájuk ragaszkodni. A Jildizkioszkban azt mondják, hogy a porta a hadiköltségek megfelelő megtérítése nélkül a mohamedán lakosság hangulatára való tekintettel, nem hagyhatja el az okkupált területet és nem szerelheti le hadseregét, de másrészt a szultán palotájában nem remélik, hogy a hatalmak intervenciója Törökországnak előnyös lesz.

A görög királyi család tagjai is mindent elkövetnek, hogy a békealkudozásokat gyorsítsák. Zsófia trónörökösnek levelet intézett fivéréhez, a német császárhoz, abban azt a reményét fejezve ki, hogy a német politika most talán már kevésbé szigorú lesz.

Moriamur.

(Pozsony ünnepe.)

— Lapunk egy pozsonyi barátjától. —

— Május 10.

Nagy ünneppel készül megülni Pozsony az ősi koronázási város Mária-Terézia lovas-szobrának a leleplezését.

Csodás eredmény mutatkozott. Azokat, a kik lassan ölé mérget vettek be, önmaga a szép bűnös nő ápolta, úgy hogy ezek kezeit esókolva áldották jóságáért s gyöngéd szivességeért. Olyanok is voltak a mérgeztettek között, a kiknek nem adott nagyobb adagot, vagy nem ismételte a mérgezést. Ezek kikerültek a kitűzött időben való kimulást, csak hogy szervezetük annyira megrongálódott, hogy leg többje három, négy év alatt biztos halálra vált.

Most már még lázasabb érdeklődéssel kezdte tanulmányozni a mérgek hatását. Süteményekbe keverve osztogatta a mérgeporokat vendégeinek, majd szobaleányain tett kísérletet. — Egytől-egyig megbetegedtek s iszonyu szenvedés gyötörte őket; de csak kevesen haltak el, mert a mérgek nem voltak elég erős a gyilkosságokhoz. Egy pár adag még nem eredményezett biztos halált. Hogy teljesen biztos legyen a hatás felől, maga is vett be egy pár adagot s mikor már a hatás mutatkozott; a nála levő ellenmérget vette be. Ily előtanulmányok után kezdte meg Margarétha a családpusztítás művét. Apját szemelte ki első áldozatul. Csokoládéjába keverte a mérget s apja másnap ágyban fekvő beteg lett. Leánya aggódo arezkifejezést öltve magára, hiven gondozta a beteget, kijelentve, hogy mindaddig ápolja, míg csak jobban nem érzi magát. Az öreg ur áldotta a jólelkű leányt s minden tápszert az ő kezéből fogadott el. Naponkint kávéjába, gyógy-

szerébe vegyítette a méregadagot. Az orvosok kimondták rá, hogy nyolcz hónapnál tovább nem huzhatja. Ezt az időt leánya megsokalta s gondoskodott arról, hogy megrövidítse. Megkettőztette tehát az adagot s két hónap mulva ravatalon feküdt az édes apa. Leánya karjai közt eme szavakkal szenderült végálmra: „Isten veled, édes leányom, az égben is áldalak végtelen jóságodért!”

A temetésre Normandiából feljött Párisba két idősebb fia is, de épen ez okozta aztán vesztöket. Az anyagi ügyek elintézése végett néhány napot Párisban kellett tölteniök. Saint-Croix a vendégek kiszolgálására Lachaussère nevű inasát boesátotta rendelkezésükre. Ez az inas szinte czinkosa volt. Egy pár hónap alatt végeztek mind a két ifjuval. Ez a hirtelen kettős halálozás fölébresztette a gyanút, azonban oly ügyesen intéztek el mindent, hogy bárkit mást, de őket még a gyanúnak árnyéka sem érinthette. Volt még a marquisnőnek egy nővére a kire törvény szerint a fele vagyon nézett. Erre is kivetették hálójukat, csak hogy sikertelenül, mert ez megrémülvén a hármashalálesettől sietve menekült Párisból.

A gonosz nő a töle különélő férjtől is szeretett volna megszabadulni, hogy így az imádott Saint-Croix törvényes felesége lehessen. Hogy tervét megvalósíthassa, ezuttal is a mérgezéshez folyamodott. Kedvese helyeselte tervét, de csak színleg, mert már megunta a szerelmi viszonyt, azonban ellenkezni nem mert,

mivel attól tartott, hogy Margarétha őt is elnémithatja s a tanítvány ő rajta is megkísérli a mérgek hatását.

A bűnös nő eddig töle különválva élt férjét magához édesgette. Meghívta, hogy esténként legyen az ő vendége s oly szeretetre méltóan viselte magát, hogy Brinvilliers rendkívül boldog volt neje körében, holott ez a nő lassan-lassan adogatta már be az életölő méregadagokat. Csodálatos, hogy ez uttal a hatás nem mutatkozott oly gyorsan. Ennek is megvolt azonban a maga oka. Saint-Croix ugyanis mindannyiszor ellenmérget adott be s ezt oly ügyesen tette, hogy Margarétha semmit sem fedezhetett föl. Saint-Croix mindenképen luzni-halasztani óhajtottá azon időt, mely őt kedvesével törvényesen is egybeesetolja. Szegény férj, nem is álmodta, hogy mily elkeseredett harez folyik az ő élete s halála felett. Neje pedig ámult és bámúlt, hogy ezuttal azok a gyilkos adagok sikerteleneknek bizonyultak. Így ment ez hónapokon keresztül, de az erős testszervezet elvégre is megtört. Margarétha azon hiedelemben lévén, hogy a mérgek elvesztette erejét, több és erősebb adagot adott be. Brinvilliers teljesen megtörve, csaknem esontvázzá aszva, elhatározta, hogy feleségét többé nem látogatja meg. Fölébredt benne is a gyanu, csak hogy nem a feleségét vádolta. Gyanuja az ellen irányult, a ki mindent elkövetett, hogy megmentse életét.

(Vége köv.)

A mi diszt, fényt még nálunk csak kitudnak fejteni, az mind ott lesz vasárnap Pozsonyban, abban a városban, a hol egykor őseink föllekesülve a bájos ifjú királynő panaszában, könnyein, lovagiásan kardot rántva, egy szívvel, egy szájjal hangoztatták:

Vitam et sanguinem pro rege nostro!

Mária-Terézia trónját tényleg a magyar nemesség mentette meg, és ezért hálás is volt a nagy királynő, a ki maga mondotta, mikor a szerémségi három vármegyét visszaesatolták:

— Szeretem a magyarokat és hálás vagyok irántuk.

Sokat tett az ország integritásának érdekében Mária-Terézia, sokat fölvirágoztatásáért és számtalan magyar családot emelt rangra, halmozott el dus javakkal.

Ő róla mondotta Orczy Lőrincz, hogy Mátyás óta nem tett uralkodó többet a hazáért; ő alatta kezdtek a magyar testőrök az irodalom ápolást és *Bessenyei György* a testőr-írók feje neki is ajánlotta Ágis című tragédiáját.

Ennek a királynőnek emlékezetét üli majd Pozsony, és szobrát ott leplezik le a legelső magyar ember, a király előtt, ahol egyszer a koronázási domb emelkedett. Zajos sietséggel dolgoznak már a házak, középületek diszítésein.

A májusi szellő már mindenféle nemzetiszínű lobogókat lenget, hazafias, lelkes hangulat fogja el a város lakosságát — és az egész ország szeme Pozsonyra néz, a hol egykoron a történelmi nevezetességű *Moriámur* hangzott és a hol ennek a momentumnak a dicsőségét hirdeti majd az utókornak a nagy királynő szobra.

Erre a fényes ünnepre Pozsonyba gyűl az egész királyi család. Jelen lesznek:

Stefánia özvegy trónörökösne leányával, Erzébet főhercegnővel, Ferencz Ferdinánd főherceggel, a ki hosszas betegsége után most vesz először részt nyilvános ünnepélyen, Ottó főherceggel, Mária Jozefa főhercegnővel, Ferdinánd Károly főherceggel, Lajos Viktor főherceggel, Alice toskanai nagyhercegnővel, Anna főhercegnővel, Lipót Ferdinánd főhgg, József Ferdinánd főhgg, Péter Ferdinánd főherceggel, Mária Immaculata főhercegnővel, Mária Valeria főhgnővel, Lipót Salvator főhgg, Blanca főhgnővel, Ferencz Salvator főhgg, Mária Valéria főhgnővel, Erzsébet főhgnővel, Károly István főhgg, Mária Terézia főhgnővel, Jenő főhgg, József főhgg, Klotild főhgnővel, Erzsébet Henriett főhgnővel, Klotild Mária főhgnővel, József Ágost főhgg, Rainer főhgg, Mária főhgnővel.

A diszhintókat és lovakat az udvartól, tegnap szállította Pozsonyba egy külön tehervonat.

Az ünnepély fénypontja a színház diszfeladása lesz: az élőképek, melyekben legelőkelőbb családjaink sorra vesznek részt.

Mesés ára van egy-egy ablaknak, a tribünöknek, lakásoknak, úgy hogy például Pálffy, a Magyar király szálló egyik sarok szobáját erre a napra 150 forintért bérelte ki.

Egy tribünhely ára eredetileg öt forint volt, ma már huszonöt forintért is alig kapható.

A közcsatornázásról. *)

— Egy orvos nézetei. —

Debreczen, május 11.

Örvendetes tudomásul vettük azt hiszem mindnyájan, kiket érdekel és annak horderejét mérlegelni tudjuk, hogy a tekintetes tanács végre valahára hozzá látott egy évtizedes mulasztás pótlásáról gondoskodni; felvetvén városunk csatornázásának kérdését, a melynek elodázása végzetes könnyelműség, valóságos mérnyelet volna annak lakossága és még inkább a következő nemzedék ellen.

Városunk helyes csatornázása higiéniai tekintetéből többé el nem odázható, ha csak — mitől Isten óvjon — epidemicsá nem akarjuk tenni a többé-kevésbé veszedelmes kórok egész halmazát.

Annyira át és át van hatva alattunk a talaj az emberi és állati hulladékok, szerves és szervesetlen anyagok, sár és piszok összeforrásából fejlődő gyilkos gázok és nedvektől, hogy a talajviznek megfelelő emelkedése mellett felszabadulván, elárasztja lakásainkat, így közvetlen érintkezésbe jön szervezetünkkel; feltartóztatás nélkül folytathatják kártékony vészhozó működésüket, melyre gondolni is iszonyatos, ma midőn az indiai pestis borzalmait olvassuk nap nap mellett.

Ezért üdvözlöm én a t. tanács nemes intentióju böles kezdeményezését és szívből kívánva erőt és kitartást annak végrehajtásához örömmel teszem meg e lépést, hogy felhívjam a törvényhatóság összes bizottsági tagjait: működjenek közre párt és egyéb tekintetek nélkül, hogy az ige testté váljon.

A jog és pénzügyi bizottság e tárgy feletti vitája noha csak anyagi oldalával foglalkozott a kérdésnek, engem semmi képen meg nem nyugtatott sőt némely részében valósággal felháborított.

Általánosságban e vitában nem ismerem rá a nemes, büszke és dus gazdag debreczeni civilizás ra.

Pakfong lett a szín arany: mi módon? mily eszközök által?

Megvannak óriási kiterjedésű latifundumai, legkitünőbb szántó földekkel, legelőkkal, fában bővelkedő erdeivel, horribilis összegeket érő háztelkei, gulyái, ménesei és mindezek, minden egyéb a várost mint ilyent megillető jövedelmek aránytalanul nagyobb összegben mint bármely más városában hazánkunk: még is városunk főszámvevője bánatos szívvel kénytelen bevallani, miszerint eme talán legégetőbb szükségletre sem képes fedezetet találni ha csak a törzsvagyonhoz nem nyul. Szinte hihetetlen, de igaznak kell lennie, ha oly tapasztalt kipróbált pénzember mondja, mint a főszámvevőnk; ide jutottunk hát a vagyon helytelen kezelése, rossz gyümölesztetése, hiányos kihasználása által.

Távol legyen tőlem, hogy bárkinek is jóhiszeműségét, tisztaságát, szorgalmát és képzettségét a legesekélyebb gyanu árnyával illetném; hanem a rendszer rossz és azon változtatni kell, amit az összeség eddig vétkes nembánomsággal elmulaszt.

Wekerlénknak elegicus hangon tett vallomásai lehet e téren tudatlanságom vagy pártatlanságom miatt meg nem hatnak; de még csak le; sem hangolnak annál kevésbbé tértenek el abbéli nézetemtől miszerint a csatornázást, több más fontos higiénicus követelménnyel együtt napi rendre kell tüzetni és végrehajtani.

A mely város 40—50000 holdnyi kitünő földet parlagon (?) hevertet, csak-hogy czifra méneseivel és gulyáival ké-

*) A helybeli orvosi kar egyik tekintélyes tagjától kaptuk ezen közleményt, amelylyel ugyan nem minden sorában értünk egyet; mégis közérdekű voltánál fogva készsággal leközöljük.

tes babérokat arasson, melyeket azonfelül is drágán fizet, mert ezekkel terhelik évente a budgetjét;

a mely város 100 ezreket érő telkeket hevertet beépítetlenül, jövedelmeztetés nélkül, csak-hogy az évtizedek alatt drága pénzen összehalmozott szerelvények és műszereknek építkezések és átalakításokból kikerült anyagoknak legyen hol korhadni és rothadni, emigyen drága pénzen fentartván a bacteriumok eleven tanyáit;

a mely város a közel multban milliókat tudott áldozni középületek és kaszárnyákra;

a mely város páratlan gavallériával a millennium alkalmából (?) közel 100,000 frttal emelte tisztviselőinek fizetését;

a mely kicsibe mult, hogy Havranek és Adriányi ur receptje szerint 1/2 millió költséggel meg nem fejtette székházát:

annak a városnak siralmas anyagi helyzetében hinni nem tudok, ha oly tapasztalt puritán szaktekintély mondja is, mint az általam nagyrabecsült főszámvevő ur, hanem ellenkezőleg szent meggyőződéssé érlelte bennem azt a hitet, miszerint helyes ezé irányos intenzív gazdálkodással, a törzsvagyonnak tekintetek nélküli kihasználása, ezélszerű befektetések és átalakítás által sikerülni fog a jövedelmek oly mérvű fokozása, hogy ily égető közszükségletek, minő a csatornázás stb. fedezetet nyerjenek.

Az öreg biró.

— Falusi fotografia. —

Ha ugy néha-néha keresgélek a gyermekkori emlékeim között, — sok apró történet, sok érdekes alak ötlük az eszembe.

Ahol az öreg biró. Az öreg biró, aki nekem annak idején fényes piczulákat adott a számtudományomért és akinak — pedig már csak okos ember, mivelhogy Génovában meg Stockerauban szolgálta a császárt — sehogy se fér a fejébe, hogyan nőhetett meg ez az én bajuszom, mikor még csak a minap volt, alig egy pár esztendeje, hogy egy párányi kis dobon dobolni tanított: ta-ta, ma-ma.

Hogy abból a csepp gyerekből milyen nagy ember lett! Ugyan ki hitte volna? Aztán hogy ilyen hirtelen felnőjjön! Na, ő ilyet még sohasem látott.

Pedig héjh, sok mindent látott. Génovában is, Velenczében is, Stockerauban is, de legkiváltképen meg Budapesten, mikor a tagosítási ügyben odafent járt volt. Héjh, de sok szép mindent látott akkor! Volt fenn most a kiállítás is, de csak nem volt ott olyan sok szép minden, mint akkor, akkor a tagosításkor.

A Pannóniába szálltak, urí módon. Micsoda gyönyörűség volt abban a szép fehér ágyban heverészni! Hiszen bizonyos igaz, hogy itthon is van, fám derékalj, lud-pehely dunna, pulitíros noszolya, de hiszik, nem hiszik, ott a Pannóniában emelt az a matrác. Valami féter vagy mi volt benne.

Mikor ott járt azok közt az égbe nyuló emeletes házak közt, minden ember utána bámult. Sohse láttak azok igaz magyar embert, akinak ilyen szép aprófürtű gubája van.

Azt mondják, hogy szépek azok a házak. Ugyan mi szép volna benne? Hogy nem egymás mellé, hanem egymás tetejébe van építve? Hogy olyan ablakok vannak rajta, akiből két ajtó is kitelne? Hát nem szebb ez az ő háza, téglából építve, cseréppel tetőzve, zöld zsalukáteres ablakkal. Csak azt az egy pár öt földet, amelyik a rácsos kerítéstől a nagy ház faláig terjed, beültetve szebbnél-szebb virágokkal, nem adná oda egy olyan csupasz emeletes házáért. Meg ha az ő házában csak két szobája van

is, legalább maga ur a maga portáján, nem kell mindenféle kalmárokkal, rongyszedőkkel egy levegőt szivni.

Hanem az állatkert, az már gyönyörű. Kiváltképen az a két tükör, a melyik ott van a bejárójánál. Az egyik elnyújtja az ember képét vékonyra, hosszúra, — a másik meg meggömbölyíti olyan kerekre, mint valami tót napszámosé. Valami multság azokba belenézni.

Hát még mikor elmentek a királyi várba! Ki látott olyat a faluban? senki, bizony senki. Hanem ő látott. Nemesak látott, de rá is könyökölt a királyi trónra. Az az apró fürtű guba épugy simult a király székéhez, mint most az ajtóhoz, a melyikre fel van akasztva. Biró uram azt mondta akkor:

— Ha tudnám, hogy ilyen lesz a menyország, ebben a perczben meghalnék.

Hát meg is halna szivesen. Mert sok nagy tisztesség érte életében, most is mind az urak oljárak a neve napjára, esznek a felesége főztijéből, isznak az ő borából — de csak mégis nagyobb gyönyörűség volna olyan pompás teremben, olyan bársonyos karszékben ülni — mint itt az alacsony község házában ebben a kemény birószékben. Meg aztán legalább — azt tudja biztosan — ott ez a konya perceptor nem ülne mellette.

Azért csak ne haljon meg még édes biró uram, azért csak maradjon még sokáig a biró székben, hogy ha haza megyek az én kis falumba, maradjon egy ember, a ki meg mer ölelgetni, aki elmondja, hogy mikor öklömnyi kis fiu voltam, ő tanított dobolni: ta-ta, ma-ma.

(nb.)

DEBRECZENI ELLENŐR.

1897. május 1-ével új előfizetést nyitottunk lapunkra.

Előfizetési ára:

Május	hora	1 frt	—	kr.
"	1 től június 31-ig	1	"	67 "
"	" július 30-ig	2	"	50 "
"	" decz. 31-ig	6	"	67 "

Kérjük azon t. cz. előfizetőinket, kiknek előfizetése Április hó végével lejárt, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek, lakásváltoztatás esetében pedig úgy helybeli, mint vidéki előfizetőinket kérjük, hogy előbbi címüket velünk közölni sziveskedjenek, nehogy a lap küldése fönnakadást szenvedjen.

NAPI HIREK.

Időjárás

A központi meteorológiai intézetnek Debreczenbe küldött jelentése szerint a következő időjárás várható:

— Május 11. —

— Változás nem várható. —

— **Révész Bálint síremléke.** A tiszántuli ev. ref. egyházkerület boldog emlékeztető püspökének, Révész Bálintnak síremléke ügyében tegnap értekezletet tartottak Kiss Áron püspök elnökelete alatt Némethy Lajos, Kiss Albert, Könyves Tóth Kálmán, Tóth Sámuel, Balogh Ferencz, Armós Bálint és Csiky Lajos az egyházkerület által megbízott küldöttségi tagok. A bizottság elejtette azon nem rég felmerült eszmét, hogy az emlékkő a nagytemplom és a kollegium közt lévő kertben állíttassék fel. Az eredeti tervhez ragaszkodik, hogy tudniillik a sír mellett helyeztessék el az egyházkerület kegyeletének emez emléke. A bizottságot ezen elhatározásra több körülmény indította. Először is, ha az Emlékkertben állítanának emléket Révész Bálintnak, oda egészen új, megfelelőbb, szakértők által is felülbírált szobor terv illenék, másodsor kies-

közölni kellene a kertet gondozó Csonkai-kör beleegyezését; végül az emlékkő helyére nézve megkérdéztet özvegy teljesen a küldöttség belátására bizta a döntést. A küldöttség azután eszmecserét folytatott a felett, hogy a sírkő mimódon volna elhelyezhető a temetőben? A boldog emlékeztető püspök családi síremléke most közvetlen a sírbolt felett, a bolthajtásra nehezedik, a mely nem elég biztos alap és így veszélyezteti a kriptát is. A küldöttség tehát a sírt övező kerítésnek jobb és balfelől leendő kijebb tolását javasolja, hogy azután az így nyert területen egyik felől a családi síremlék, másik oldalon pedig az egyházkerület emlékköve állíttassék fel. Ezt a megoldási módozatot nyomban közölték az özvegygyel Tóth Sámuel, Balogh Ferencz és Csiky Lajos. Özv. Révész Bálintné urnőnek semmi kifogása nem volt ezen terv ellen, sőt megnyugtatónak találta ő maga is, hogy ez által szilárd alapot kap a családi síremlék. Pár nap múlva Kiss Albert Balogh Ferencz, Stahl Géza és Tóth István építész helyszíni szemlét tartanak. Ha ezen megállapodáshoz az egyházkerület is hozzájárul, az új gula alakú síremlék a boldogult püspök halála évforduló napján október 8-án ünnepélyesen felállítható lesz.

— **A jog- és pénzügyi bizottság ülése.** A jog- és pénzügyi bizottság tegnap délután ülést tartott, amelyen hamar végzett a tárgysorozatba felvett ügyekkel. Jelen voltak: Veesey Imre tanácsnok elnöke mellett, Ábrahám László, Szabó József, Boczkó Sámuel, Komlóssy Dezső, Bechert Manó, Kernhoffer József, Konecz Elek, Koszorus Lajos, Szilágyi Károly, Kálmánchelyi Mór, Stahl Géza és Varga Károly jegyző. A bizottság Havranek és Adriányi városház tervező építésznek véleményadás végett elibe terjesztett felelőszövegbe szótöbbséggel azt a javaslatot teszi, hogy a megfelelő tanácsihatózat, amely a két építész a városháza tervezéséért követelt egész tiszteletdíjuk követelésével elutasította, helybe hagyandó, miután a felelőszöveg nem döntötték meg a tanács végzésében kifejtett indokokat. A debreczeni joghallgatók segítő egyesülete javára, 25 éves jubileuma alkalmából a koronázási alap terhére 1898-ban 300 frtos alapítvány tevést javasolja. Pár kisebb ügy elintézése után elnök az ülést berekesztette.

— **Schlauch Lőrincz köszönete.** Debreczen város tanácsának levelére, amelyben Schlauch Lőrincz váradai bibornok-püspököt ötven éves áldozásának ünnepe alkalmából üdvözölte, a bibornok a következő szép köszönő választ küldötte:

Nagyságos kir. Tanácsos, Polgármester Ur!

A jó Isten áldó kegyelméből elért áldozó-papi jubileumomon Debreczen szab. kir. város nemes tanácsának rólam való szives megemlékezését igen kedvesen fogadtam s ezért valamint jó kivánságaikért fogadják változatlan tiszteletem nyilvánítása mellett meleg köszönetemet. Debreczenben egyházkerületem egyik legtekintélyesebb hitközsége van és akár a főpásztorra, akár debreczeni hiveimre, az önök polgártársaira való tekintet volt első indítója szives üdvözlötüknek, meg vagyok róla győződve, hogy valamint nekem, úgy ottani hiveimnek is őszinte örömet okoztak. Fogadják ismételt meleg köszönetem mellett hazafias üdvözlötömet. Nagyváradon, 1897. május 9.

Dr. Schlauch Lőrincz bibornok, váradai püspök.

— **Egyházkerületi egyházi értekezlet.** Simonffy Imre polgármester és Balogh Ferencz hittanár az egyházkerületi egy-

házi értekezlet alelnökei a tavaszi kerületi közgyűlés valamelyik napjaira választmányi ülést fognak összehívni, amelynek tárgysorozatát e héten állítják össze.

— **A megyegyűlés.** Hajdúvármegye holnap délelőtt tartja közgyűlését, a melyre a megyebeli törvényhatósági tagok közül már ma is többen megérkeztek. Az állandó választmány tegnap délután 3 órakor a főispán elnökelete alatt ismét összeült és újabb tárgyakat készített elő a közgyűlésre. Gyűlés után 1/2 órára gróf Degenfeld József főispár. 40 teritékű ebédet ad a megyebizottsági tagoknak a Bika czukrásztermében.

— **Debreczen az iparoktatás történetében.** Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester a kereskedelemügyi minisztertől ma egy vas-könyvet kapott; czime: „Iparoktatás Magyarországon”, a kereskedelemügyi miniszter megbízásából írta Szterényi József. A hatalmas, képekkel diszitett monografiában, amint lapozgattunk benne, sok érdekes adat található Debreczen város ipar oktatásáról is, a jelen század elejéről.

— **Tanulmányut a Kárpátokon.** A Gönczy-egylet a nyári nagy vakációban érdekes, élvezetes tanulmányutat rendez Abauj, Sáros, Szepes és Borsodvármegyékben. Ez ideig a sárosi és a szepesi tanítótestületek részéről kaptak biztató ígéretet arra, hogy mindenütt szives vendégszeretettel fogadják s előzékenyen kalauzolják a Hajduság és Debreczen tanítóit. Maga Bártfa város polgármestere is elősegíteni törekszik, hogy a turista társaság minél kellemesebben érezze magát a történelmi nevezetességű Bártfa város szép vidékén. A tátrai fürdők valamelyikében pedig remélhetőleg olyan kedvezményeket kapnak, hogy ott 14 napig igen olcsón üdülhet a társaság egy része, más része pedig ez alatt folytatja utját a kies Gömörben. A tanulmányutra valószínűleg július 7-én indulnak. Első állomás Kassa és vidéke lesz.

— **A Vöröskereszt-egylet országos gyűlése.** A magyarországi vereskereszt-egylet folyó hó 31-én fogja tartani évi közgyűlését, amelyen az összes fiókok is képviselve lesznek. A hajdúvármegyei fiók részéről dr. Losonczy Álmos megyei főorvos és dr. Losonczy Álmosné urnő fognak a közgyűlésen részt venni.

— **Megunt klasszikusok.** Szomorú jelenség a debreczeni főiskolában, hogy az ifjuság most kevésbé foglalkozik a klasszikusok kultiválásával mint hajdanában, a mikor e tekintetben a legszebb verseny fejtett ki a hallgatóság között az akadémia mindkét szakán. Péczely József a kollegium volt egykori hírneves tanára a klasszikusok tanulmányozására való ösztönzésül szép alapítványt is tett, olyanformán, hogy évenként, egy délután magyarból latinra, másik délután pedig görögből magyarra való fordítás által pályázati dolgozatok készíttessenek. Az idén is lefolyt a Péczely-pályázat, de olyan esekély érdeklődés mutatkozott iránta, a milyen még soha. Eddig legalább minden évben akadt 2—3 görögben latinban jártas diák; most esakegyetlen egy: Balogh Béla 3 é. joghallgató, Balogh Ferencz akadémiai tanár fia. A latin feladat volt: Tacitusból egy nehéz fejezet fordítása s Tacitus életének latinul fogalmazása, a görögből pedig Homérnak Pánhoz ezimzett ódáját kellett lefordítani. A szorgalmas jogász mindkét feladatot szép sikerrel végezte.

— **Kitüntetett debreczeniek.** Mint már szombaton megemlékeztünk róla, Paczell János, debreczeni műkertész elsőrangú kitüntetésben részesült a nizzai nemzetközi kiállításon, ahol pedig ugyancsak erős versenytársai lehettek a derék debreczeni

virágkészítőnek. A kitüntetés jelvényei már megérkeztek kézbesítés végett Simonffy Imre kir. tanácsos polgármesterhez. Paczeltén kívül még két más törekvő debreczeni iparos szerzett a citrom-, narancs-, olajerdők között mosolygó Nizzában dicsőséget a debreczeni névnek: *Thieszen* Arthur szobafestő és tapéta gyáros „feltűnően szép kivitelű festésért.” *Cziczó* Lajos cipész „erős és elegáns cipőkért”, Paczelt pedig „kitűnő növénytermelésért” kapták a diszoklevelet, az aranyérmét és a csillagalaku jelvényt. A diploma Nizza látóképét és a tengerből kiemelkedő kiállítás csarnokot ábrázolja. Az érem tenyérnyi nagyságu dombormivű arany darab. Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester a csütörtöki tanácsülésen fogja a kitüntetői jelvényeket átadni.

— **Letett tisztség.** Dr. Nagy Gábor h. nánási ügyvéd gróf *Degenfeld* József főispánál benyújtotta lemondását hajdúvármegyei tiszteletbeli t. ügyészi állásáról.

— **Terjed a sertésvész.** A rendőrfőkapitány a tanácshoz újabb eseteket jelentett be a sertésvész járványszerű fellépéséről. A város nagykiterjedésű határának több pontján kiütött a vész, tömérdek kárára a gazdaközönségnek. Ez alkalomból a mezőrendőrkapitányság arról értesít, hogy az elrendelt zárlat és vásári tilalom mellett is a szabályszerű óvintézkedések megtartásával vészmentes helyről egészséges sertések ezután is behozhatók a városba.

— **Hymen.** *Mészáros* Dániel a helybeli kir. törvényszék kiadója eljegyezte *Gönczy* Endre városi árvaszéki levéltárnok leányát Ilonka kisasszonyt.

— **A párisi katasztrófa** A leégett jótékony bazar bizottságának *Hirsch* Móricz báró özvegye 937,438 frankot küldött, a mely pénz a bazar megnyitása napján egybegyűlt összeggel együtt éppen annyi, mint amennyit a bazar a múlt évben jövedelmezett. Így tehát a bizottság most már éppen akkora összegben részesítheti a jótékony intézeteket, mint a mekkorában tavaly. *Hirsch* báróné a férje halála napja alkalmából ajándékozta ezt az összeget. A *Figaro* pedig ama jótékony ezélné, melyért a leégett bazárt rendezték, gyűjtést indított meg, melynek eredménye az első két napon 680.000 frank volt; a párisi *Rothschildok* erre a ezélné 125.000 frankot adományoztak. A *Figarónál* összegyűlt összeg szétosztására alakult bizottság diszelnökségét a vendomei hercegnőnek, az aleóni hercegnő menyének ajánlják föl. A aleóni hercegnő temetése Párisban pénteken, Dreuxben szombaton lesz. A francia *fiskus roppant arányokban* meggazdagszik a szerencsétlenségből a mennyiben kétszeres, háromszoros illeteket huz a nagy örökségek után, melyek a lángsír szerencsétlen áldozatai után maradtak. A francia polgári törvénykönyv ugyanis kimondja, hogy ha egy család két vagy három tagja vész el együtt, az anya és leánya, például a leány, 15 évesnél idősebb, az anyját tuléltnek veendő, következképpen örököl utána. Itt kapja a kinstár az első illeteket. Aztán ha a boldogtalan gyermek szintén elveszett, az anyai örökség, a mely pár perczig, pár másodperczig volt az övé, másokra száll át s itt a kinstár másodszor szedi a vámot. Ez a törvény iróniája! mondja a *Figaro*.

— **Halálozás.** Dr. *Ganzler* Lajos, aki 50 éven át gyakorolta orvosi hivatását S.-A.-Uj helyen, ahonnan két év előtt ide költözött vejéhez, *Falk* Lajos bankárhoz, tegnap délután hosszú betegség után elhunyt.

— **Kutba ugrott.** A rendőr őrző mult éjjel fél 12 óra tájban a Kut-utczán czirkált. A 3202. sz. ház előtt van egy kut. Az őrző vezetőjét nagyon meglepte, amidőn észrevette, hogy a kutostor le van eresztve és nyugtalanul mozog, mintha valaki a kut mélyéből rángatná. Csakugyan így volt. A kut fenekén a viztükrön, egy asszony eviczélt, aki a vederbe kapaszkodva tartotta a felszinen magát. A rendőrök kihúzták és bekisérték a kapitánysághoz. Ruhája faesaró viz volt és csak nehezen, lihegve bírta elmondani, hogy *Kovács* Istvánnak hívják, a kis Szappanos-utczán lakik, de menekülnie kellett hazulról és a kutban keresett halált, mert az ura rosszul bánt vele. A kétségbe esett asszonyt vissza vitték lakásába, ahol a rendőrség megfigyelés alatt tartja.

— **Kik készíthetnek épületterveket?** A városi tanács tegnapi ülésében elhatározta s ennek figyelembe vételére a mérnöki hivatalt is utasította, hogy ezentul csakis az 1884. XVI. t.-cz. 10. §-a alapján kiadott miniszteri rendeleteknek megfelelő képesítéssel bíró iparosok által bemutatott tervek szerint való építések engedélyezhetők.

— **Harmadik osztály a gyorsvonatokon.** Mint egy fővárosi lap értesül, a magyar államvasutak igazgatósága most azzal a tervvel foglalkozik, hogy a *gyorsvonatokon harmadik kocsiosztályt is járasson* s ezért behatóan tanulmányoztatja az osztrák államvasutak legújabb forgalmi eredményeit, minthogy ott a gyorsvonati harmadik kocsiosztály május eleje óta az összes fővonalakon érvényben van. Az esetre, ha a magyar vasutakon hasonló berendezés létesül, a miről azonban legfőlebb csak a jövő évben lehetne szó, máris megvan állapítva az a korlátozás, hogy gyorsvonati III. osztályu jegyek *csakis hosszabb utvonatra*, tehát a VII—XIV. zónákra adatának ki, mert ellenkező esetben a szomszédos forgalom és a kisebb távolsági forgalom tulságos erősen terhelné meg a gyorsvonatokat, ellenben elnéptelenedné a személyvonatokat.

— **Nemtelen mulatság.** Három intelligens fiatal ur szórakozási módját illeti ez az elnevezés. Mult éjjel kiálltak a csapóutcai Balaton kávéház elé és bevárva egy arra haladó nő közeledtét, alávaló módon inzultáltak. A megijedt nő segélykiáltására két iparossegéd rohant ki a kávéházból, hogy emberiesen pártját fogják az üldözött nőnek. A garázdálkodó ifjak, a helyett hogy nemtelen támadásuktól elállottak volna, a két védőnek rohantak és az egyiknek fején súlyos sérüléseket ejtettek. A botránynak az elősiető rendőrök vetettek véget, a kik a három jeles lovagot bekisérték. Miután ott igazolták személyazonosságukat, hazakeresztették őket, de a vizsgálatot folytatják ellenük.

— **Lőtartó gazdák figyelmébe.** Oláh Károly tanácsnok felhívja a város területén lakó jószágirtókat, hogy a loállonyukban egyik év tavaszától a másik év tavaszáig előforduló változást, — nevezetesen ha lovaikat vidéken eladják, vagy kiknek lovuk időközben elhull — a katonai és illetőségi ügyosztálynál (Hungária épület, II-ik emelet, 15. sz. szoba) bejelentessék, mert ellenesetben — az összeírás alapjául mindig az előző évi bejelentés vétetvén — pénzbírsággal fognak sújtani. A lovak helybeli eladását bejelenteni nem szükséges.

— **T. olvasóinknak** ajánljuk a *Maypole Soap*-ot. Ez a méltan világhírű angol festő szappan rövid 15 percz alatt ujja varázsol toilletet, szövetet, fehérneműt, függönyt, csipkét, keztyűt stb. Egy kis forró vízzel használva, állandó színűvé festi, azaz voltaképp

mossa, úgy, hogy nem fakulnak meg, mindamelllett a kezet s az edényt nem fogja. Így aztán könnyű takarékosan, mégis modern izléssel öltözködni. Kapható Debreczenben *Benyáts Emil* czégnél.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától —

Az anarkia kivihetősége.

Budapest, május 11. A budapesti esküdtszék tegnap délután tárgyalta Schmitt Jenő dr. sajtópörét, akit a kir. ügyészség fogott perbe.

Az ügyészség Schmittet az Anarkia kivihetősége című cikkében elkövetett izgatásért fogta perbe és pedig:

1. A törvény kötelező ereje; 2., alkotmányos államforma; és 3., a törvényes hatalom gyakorlóit elleni izgatásért. A tárgyaláson, melyet Zsitvay Leó elnök vezetett, előkelő és nagy közönség volt jelen.

Először is általános kérdések intézettek a vádlotthoz, ki mikor az elnök azt kérdezte:

„Milyen vallást követ?” Nyugodtan felelt:

A szellem vallását. Az általános, személyi viszonyokra vonatkozó kérdések után felolvasták az inkriminált cikket magyar és német nyelven minthogy az „Állam nélkül” német nyelven is megjelenik „Ohne Staat” czimen.

Schmitt Jenő maga védelmezte magát; a vádhatóságot pedig Baumgarten Izidor képviselte.

A vád és védbeszédek meghallgatása után az idealista vádlottat az esküdtszék felmentette.

A brüsszeli kiállítás.

Budapest, május 11. II. Lipót király ma nyitotta meg a brüsszeli kiállítást. A magyar kiállítók nevében Návay kir. biztos tartott üdvözlő beszédet, melyre a király barátságosan válaszolt és a magyar kiállítást nagyon megdicsérte.

A görög-török háboru vége.

Budapest, május 11. Athénből sürgönyzik: a krétai csapatok visszahívása a lakosságban nagy lehangoltságot keltett. A visszahívás következtében a *nagyhatalmak elvállalták a görögök kérelmére a béke közvetítését.*

Gyümölcsfa tenyésztés Debreczen vidékén.

— Saját közgazdasági tudósítónktól. —

Debreczen, május 10.

Sokszor elmondották már szakembereink, hogy alig van hazánkban vidék, mely gyümölcstermeszre alkalmas ne lenne; csak az azon talajon és égalj alatt diszló gyümölcsnemet és fajtákat kell okosan és körültekintéssel kiválasztani.

Másrészt az is sokszor volt már hangoztatva, miszerint jövedelmező gyümölcstermesz és egészséges gyümölcskereskedés csak úgy jöhet létre az országban, ha a gazdák nem sok fajtából álló gyümölcstípusokra és a feldiesért újabb fajtákra helyezik a súlyt, hanem csak kevés számú, de vidékükön diszló és kereskedelmileg is jól értékesíthető fajtát minel nagyobb tömegben termelnek.

Csak az a bökkenő, hogy több — kevésbé kultivált — vidéken ninesen, a ki úgy a termelendő gyümölcsnemre, valamint a fajtákra nézve is utbaigazítást adhatna. Egyes buzgó egyesületek és az 1885. évi országos gyümölcsészeti értekezlet megkísérelték már az ország területét egyes nagyobb zónákra felosztani és

ezekre a nagyban termelést megérdemlő gyümölcsnemeket és fajtákat megállapítani; de vajmi kevés sikerrel; mert részint igen nagy és heterogén égalji és talajviszonyokkal bíró területeket vontak össze egy-egy zóna alá, részint az okból, mert az ország egyes vidékein jól diszló és biztosan termő localis fajtákat nem vették figyelembe.

Ez okból az országos gyümölcsészeti miniszteri biztos már 1891. év óta bejárt minden vidéket és az ott lévő talaj-, égalji és értékesítési viszonyok tanulmányozása után egyesületekkel, valamint jelesebb és tapasztaltabb termelőkkel értekezett és igyekezett megállapodásra jutni azon gyümölcsfajtákra nézve, a melyeknek nagyban való termelése az illető vidéken ajánlható.

Ezenkívül az egyes törvényhatóságok mezőgazdasági bizottságai által javaslatba hozott fajták is jegyzékbe vétettek.

A földművelésügyi miniszter 1895. évi jelentésében közrebocsátotta az egyes törvényhatóságok területére nagyban való termeléshez ajánlható gyümölcsfajták jegyzékét és azt külön lenyomatban is kiadta legközelebb, megküldvén valamennyi vármegye és város közönségének azon felhívással, hogy a magok részéről tegyék meg arra nézve az észrevételeiket. Mert a miniszter ezen igen nagy horderejű termelési ág előmozdítását további tanulmányozás tárgyává kívánja tenni.

Hajdúvármegye és Debreczen területén a következő gyümölcsfajok termelhetők sikeresen nagy mennyiségben:

Alma: Nyári nyest alma. Angol téli arany Parmén, Simonffy piros, Szercsika, Török Bálint, Pogácsa. (Silányabb helyi fajták: téli Buzás, Vasalma, téli Czitrom és Fontos alma.)

Körte: Árpával érő, Dinnye körte, nyári Kálmán, Colmar hirondele, Nemes Colmar, Marianna hercegnő, Császárkörte, Stuttgarter kecskeőr és téli Esperes.

Szilva és barack: Azeni, Kirke, Biondeck korai szilvája, Althaus Reine-Claudeja, Bourdett Angelina, Spáth Anna, Cochet szilvája, Jeruzsálemi kék szilva, Smith uri szilvája, Hartwiss sárga szilvája, Majlandi Császárszilva. **Kajszinbarack:** Magyar legjobb.

Meggy: Spanyol, Ostheimi, Hortensia királyné.

Dió: Védettebb és magasabb helyeken.

A gyümölcstermelés egy időben örvedetes fejlődésnek indult Debreczenben s ebben nagy része van néhány jeles, szakértő hírében állott magán tenyésztőnek, akik nevét egyik másik kiváló minőségű kedvelt gyümölcs is fentartja. Sokat tett a jobb fajok elterjesztése érdekében a védelgyengülésben kimúlt kertészeti egyesület is. De ezek hatása sohasem nyilatkozott a nagyban, kivitelképes termelés meghonosodásában, holott Debreczen talaja nem kevésbé alkalmatos erre, mint például a homokos Kecskeőrté vagy Nagykőrös, amelyek lakossága évente százazreket kap külföldre szállított gyümölcseikért.

A kezdeményezés itt is, mint a homoki bortermelés terén, társulati uton volna leginkább célravezetőleg megindítható. Egy gyümölcstermelő szövetség épén olyan maradandó érdemeket szerezhetne magának, mint a nemrég alakult bortermelő társulat.

Irodalom — Művészet.

*** Az akadémia nagygyűlése.** A magyar tudományos Akadémia vasárnap tartotta évi közülését. Hollán Ernő elnökölt. Eötvös Loránd báró Jedlik Ányos fölötti emlékbeszédét olvasta fel. A főtitkári jelentés után pedig Volf György a honfoglaló magyarok műveltségéről értekezett.

*** A Magyar nemzet története.** Most kaptuk kézhez a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cég kiadásában megjelenő Szalay-Baróti „Magyar nemzet története” 60. számát, mely a haza köz- és művelődési állapotaival ismert meg bennünket a Habsburg-házból választott királyok korában. Ennél érdekesebb, tanulságosabb olvasmányt keveset ismerünk, mint felelevenítve látni előttünk őseink egész nyilvános és házi életét annak mindegyik köz- és magán intézményében, nyilvánulásaiban és hatásaiban. És ép ebben rejlik az a varázs, mely Szalay-Baróti monumentális művét a „Királyok és háborúk” száraz krónikájának színvonalán túl, oly magas színvonalra emeli s közművelődési s kortörténeti adatokban dús gazdag előadásával oly élvezetessé és vonzóvá teszi. Jelen füzet mellékletét Magyarország színes térképe a török hódoltság korában képezi. Maga dr. Baróti Lajos tervezte s Hasek Ignác ismert térképész rajzolta. A füzetet több szép illusztráció díszíti.

*** A Világ** cz. képes hetilappal oly vállalat indult meg, mely arra van hivatva, hogy a kiváló eseményeket és művelődési mozgalmakat folyvást figyelemmel kísérve, hazánk és a külföld összes nevezetességeit képen is bemutassa, főleg pedig Magyarországot a külföld előtt megismertesse és érdekeit a külföldön közvetlenül ápolja. E célból a lap külön kiadásokban több nyelven is meg fog jelenni, hogy a külföld is állandó értesítést nyerjen hazánk életéről. A főlap külön magyar és német kiadásban jelenik meg. Minden számhoz egy díszesen kiállított melléklet adnak, mely rendszeren három, esetleg több nyelven állandó közlönye lesz a nemzeti és nemzetközi kiállításoknak és közlekedési ügyeknek. Mutatványszámokat szívesen küldenek. — Az előfizetések a következő czímen küldendők: Magyar Általános Hitelbank Budapesten (V. Nádor-utca 12.) dr. Sziklay János számlájára.

*** A Wodianer F. és Fiai** cég, es. és kir. udv. könyvkereskedés kiadóhivatalában megjelenő nagy milleniumi emlékműből a Szalay-Baróti-féle „Magyar Nemzet Története”-ből most érkezett hozzánk annak hatvanegyedik füzeté, melyben a Habsburg házból választott királyok korában uralgott köz- és műveltségi állapotoknak a leírása folytatódik rendkívül érdekes adatokat szolgáltatván őselődeink nyilvános és magánéletének a megismeréséhez. Egy kettős külön műmelléklet, Rákóczy Ferencz fejedelem ismert manifestumának egy kisebbített hasonmását, másika pedig Madarász Viktornak egy „Zrínyi Ilona feladja Munkács várát” czímű, igen hatásos festményének egy pompásan sikerült reprodukciója. A többi illusztrációk a következők: Himzés a XVII. századból. Előkelő uri viselet a XVI. századból. Előkelő női viselet a XVII. században. Istvánffy Miklós, Tinódy éneke Losonezi István haláláról. Tinódy éneke Losonezi István haláláról, átírva.

Vegyes.

Pipázás közben.

Száll a füst szép karikákban
S széllyoszlik odafenn —
Mint az ifju szívnek álma,
Csalódásra, bura válva —
Mint az első szerelem . . .

Elszállt a füst . . . a pipának
Hamu maradt fenekén —
Igy marad meg mégis, mégis
— Ha szerelme már nem ég is —
Szívünkben a hit, remény . . .

Pipám kihült . . . újra töltöm
S gyujtom újra . . . füstje száll —
Be kár, be kár, hogy szívünket
Fölgyujtani, ha már nem lüktet —
Nem engedi a hálál . . .

Kovácsy Kálmán.

(Mesterséges eső.) Igen érdekes kísérletet tett közze nemrég L. Errera brüsszeli egyetemi tanár, az esőnek kísérleti uton való előállításáról. Egy körülbelül 20 cm. magas és 10 cm. átmérőjű üveghengert vett, melyet félig megtöltött 90 fokos alkohollal, aztán letakarta egy porcelláncsészével. Az egészet vízfürdőben mindaddig hevítette, míg az üveg, a porcellán és az alkohol hőmérséklete teljesen egyenlővé lett, anélkül azonban, hogy az alkohol forni kezdett volna. Azután a hengert kivitte a vízfürdőből és az asztalra helyezte; néhány perc múlva a esésze teljesen kihült s közelében a henger felső részében az alkohol-gőzök csakhamar felhőkbe sűrűsödtek össze s nemsokára finom eső kezdett esni, míg a mesterséges felhőcskék fölött „az ég” (a hengernek felső széle) teljesen derült volt. De vajjon nem történik-e a természetben ugyanaz, a mit kicsiny üveghengerünkben végbemenni láttunk? A mi itt az alkohol-folyadék, az a természetben az oceán, mely tudvalevőleg folyton párolog; a porcellán esésze pedig a légkör felső rétegeit képviseli, mely mindig hideg s lehűti az alulról jövő gőzöket, melyek felhőkbe sűrűsödnek, melyek fölött derült ég mosolyog. Errera még forgószeleket is képes volt előidézni készülékében nedves ruhák segítségével, melyek hirtelen lehűtik a meleg hengernek valamely részét.

(Jó mentesség.) „Oh mama!” sir a kis Lilli, „Jani kivett őt czentet a takarékpórselyemből!”

„Miért tetted ezt te rossz fiu? kéri az anya a fiúcskát.”

„Mert nem értem hozzá a tallérhoz”, feleli a reményteljes csemete.

(Kényes a becsületére.) Bíró előtt áll Bunkó Peti, a miért megverte a Vass Pistát. — Bunkó Peti! azzal vagy vádolva, hogy megverted Vass Pistát! — Tekintetes bíró ur, nem tagadom, hogy megvertem, mert a becsületemben gázolt! — Hát azért mindjárt verekedni kell? — Hiszen kérem alássan, olyan vagyok én, mint a bárány; mondhatják nekem, hogy zsivány, tolvaj, gyilkos, gazember vagyok, azt én fel sem veszem, de ha valaki azt mondja, hogy a dohány zacskóm nem igazi kostók, hanem csak disznó-hólyag, annak azután keresztül megyek a lelkém mert az a becsületemben gázol.

(A legragaszkodóbb állat.) Tanító: Nos Péter mondd meg nekem, melyik állat ragaszkodik leginkább az emberhez? Péter: A piócza.

(A jövő háztartásában.) „Mily csuf szakácsod van, édesem!” mondja mrs. Jones barátnéjának.

— Hja, tudod János milyen furcsa ember. Mikor tengeri fürdőbe ment, azt mondta: „Aztán ne legyen semmi eszokolozás a konyhán” és ezt a csuf szakácsot fogadta meg.

(A földi Eldorádó.) Németországban van egy kis város, Prökuls a neve, amely megérdemli, hogy hódolatteljes irigységgel emeljünk előtte kalapot. A fehér holló és a hallgatag anyós hozzáképest mindennapi látványosság. E derék városban sem nem kérnek, sem nem fizetnek községi adót. A község még a kutya- és fényüzési adót sem hozta be, mert a község polgármestere a város kiadásait a maga zsebéből fedezi.

Közgazdaság.

A magyar agrár-szocializmus és az örökbérlet.

— Irta: Bartha Mór. —

(Folytatás.)

24.

Mert legnagyobb veszedelme — mondom — a mezőgazdasági munkásoknak: az eladósodás; még ha a hitelt azok a felszaporodott számú hitelintézetek nyújtják is. Ez köti le szabadságát, ez szíjja ki munkaerejét. Valódi, vagy képzelt szükség esetén, — talán egy üsző borju, talán egy mag-kocza szerzési jó czélból, kölcsönt vesz fel a földmivelő munkás. Nincsen semmi biztosítéka: egyébiránt az a bank csakis váltóra kölcsönöz. Leselkedik rá a felkapott parasztagazda, vagy a bérlet felajánlja magától is, sőt kínálja szives, emberbaráti (!?) szolgálatát. Az ő aláírásukat — ismerik — adnak rá a „takarékbán.” És a szegény munkás kihozza a pénzt, most csak csekély — az első három havi kamat — levonással. De azoknak a kik kínálnak is kell valami, egyiknek-egyiknek, *egy-két napszám*; a pénz takarékból való kihozása is *egy napjába* került, még tán egy kis áldozatba is. Azután jön háromhó mulva a *váltóújítás, törlesztés*. Erre az utolsóra csak megtakarítja a szükséges összeget; de a váltóújítás már nehezebben megy. A hiénák most már fanyalognak, vonakodnak s csakugy könyörgésre és *több napszám* kötelezéssel gyakorolják irgalmatlan irgalmasságukat a váltó aláírással. A váltó bevitele is ismét felvesz *egy napot*. Így megy ez aztán végnélkül, míg a szegény munkás munkanapjának jó részét az a hitel emészti fel, mely elkelt talán eredetileg is haszon nélkül, talán még akkor is koreszmára fordítva. A szegény számára megnyílt a hovatovább sűjlesztő szegénység, sőt sokkal több — a tesi-, lelkirabszolgaság, mert azok a hitelhiénák rajtok egészen uralkodnak s kényők szerint használják fel őket más téren is saját gonosz czéljaik kivitelében stb.

Nem... A takarékpénztár csak a részvényeseknek jó; iparosok, kereskedők, birtokosok, városi eselések is vehetik hasznát; de szegény falusi mezőgazdasági munkásoknak éppen nem való. Nekik, ha nem volt, azon pénztintézetek által nem is lesz jobb sorsuk, sőt végkép elsűjnednek. *Ők megtakarított filléreikkel nem rakják takarékbá.* Felhasználják a könnyű kölcsönt, mely nem olesó, — hanem igenis méreg-drága hitel rájuk nézve; mert azokon az orv-állatokon kívül, miknek zsarolásai többszörösen felülmúlják a hitelintézet terheléseit: — magok ezek a vidéki pénztintézetek is, oly különböző czimek alatti mellékfizetésekkel dolgoznak, hogy 16—18%-ra is megy kölcsönök járuléka. Ebből gyarapodnak, virágoznak, részvényeseiknek nagy osztalékot adhatnak; de a vidék szegény mezőgazdasági munkásai végkép nyomorba sűjnednek — törvényesített uzsorarendszerek által.

A mezőgazdasági munkásoknak a hitel, csak örökbérleti öngazdasági berendezéshez való, mint segítségi pótlék, de *közvetítő hiénák nélkül*, csak önzetlen, talán állami közvetítéssel, oly pénztintézetektől, melyek csakugyan nem uzsorára dolgoznak, hanem a mezőgazdaság fejlesztését tartják *nemes feladatuknak*, olesó hitel nyújtás által.

*

E szükséges kitérés után, forduljunk vissza czélunk tárgyalásához.

Az időközben megállapítandó *törvényeket* az állam megalkotván, ezek szerint az *örökbérlet* feltételeit magokban foglaló szerződés. alapján, melyek a *munkás családok* szervezetét önmagukban, a *szövetéségek községet* a résztvevő családok közt, a *tulajdonosok* viszonyát az örökbérletköz stb. komoly és jövőre is kiható tekintet-

tel, minden oldalra szabályozzák: **kezdje meg a telepítést.**

Habár az előkészítést adó gyakorlati iskolák, leginkább mintegy folytatásaul az elemi iskoláknak 12—15 éves serdülő ifjakra lennének is berendezve: nem volna rendkívüli ha kezdetben felnőttek s éppen családtagok is felvételének ezen iskolákba, a kik már a telepítésnél vezérserepet visznek. De megengedve, hogy az ilyeneknek, mint már iskolából felnőtteknek iskoláztatása nagyon elméleti feltevésnek és kivihetetlennek is látszik: nem hagyandó figyelmen kívül, hogy azok, birnak is már némi gyakorlati ismeretekkel, sőt jövő pályájukra nézve csakugyan van is képességük; minden bizonynyal van komoly akaratuk és törekvésük, — az átmenet nehézségeit nem szükséges az intézmény életrehívásának akadályaul tartani s emiatt a telepek létesítésének megkezdését, egy minden tekintetben életképes új nemzedék felneveléseig — elhalasztani. Ismerve a magyar mezőmunkások jellemét, bizalommal felteszem, hogy gondos körültekintéssel, erkölcsi és vagyoni képességek beható megvizsgálásával, arra a kedvező eredményre jut az állam, hogy a telepítés megkezdésére csakugyan találni fog a magokat felajánlott földműves családok közt elég számmal olyanokat, melyek a szükséges *erkölcsi mértéknek és vagyoni biztosítéknak* s a *szövetéségi feltételeknek* megfelelni hajlandók és tudnak is, az *örökbérleti* nagy fontosságú intézmény magvat képezhetik s velök az — megkezdhető leend.

(Folyt. köv.)

* **Kőbánya regenerációja.** A nagy megpróbáltatás után, mely a magyar sertéskereskedelem főtelepét és nemzetközi piacát közel három esztendei télenségre kényszerítette, Kőbánya most a regeneráció útján van. Az utóbbi időben naponként 800—1000 drb. sertést visznek Kőbányára s ez a mennyiség, bárha meg se közelíti a sertésvész előtti forgalom mértékét, kétségkívül annak a jele, hogy a piac újjáéledése megkezdődött. S kiváltképpen örvendetes az, hogy a felhajtások szaporodásával meglehetősen egyöntetűen halad az eladási forgalom is, amennyiben 5—600 drb. sertést továbbítanak a telepekről. Az állomány Kőbányán most közel 30.000 darab sertés, mely azonban jelentékenyen nagyobb lehetne, ha a sertéskereskedelemnek nem kellene némely hatósági közegek akadályozó magatartásával küzdenie. E bajok elhárítása végett a kőbányai kereskedők és hizláló tulajdonosok feliratilag szándékoznak a földmivelésügyi miniszterhez fordulni s körükben épp most folyik a mozgalom a felirat tartalmának megállapítása végett.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „Közgazdasági bank részv. társaság” közlése. 1897. május hó 11-én.

Allamadósság:

Magyar aranyjárdék 4%.	—	122.25	122.75
„ vasuti beruházási k. 4%.	—	123.—	124.—
„ koronajárdék 4%.	—	99.60	100.10
„ regále vált. k. 4%.	—	100.50	101.50
Osztrák aranyjárdék 4%.	—	122.50	123.—
Egységes államkötvény 4%.	—	101.50	102.—
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	—	138.50	139.50

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	405.50	406.—
Osztrák hitelbank részvény	—	363.—	363.20
Magyaripar- és keresk. bank. r.	—	105.—	105.50

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsj.	—	121.—	122.—
„ 3-os	—	102.50	103.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	—	118.50	119.50
Magyar vöröskereszt sorsjegy	—	10.70	11.20
Osztrák	—	21.—	21.50
Olasz	—	12.—	12.50
Bazilika sorsjegy	—	6.90	7.40
Jó-sziv	—	4.—	4.40

Pénznomok:

Cs. és kir. arany	—	—	5.63	5.69
20 márkás arany	—	—	11.72	11.76
20 frankos arany	—	—	9.51	9.54
1 Sovereigns	—	—	11.96	12.—

Budapesti gabona-tőzsde.

I. Készáru-üzlet.

Budapest, május 10.

Buzát ma mérsékelten kínáltak, a kereslet jó volt. — Elkelt szilárd iránzat mellett 30,000 mm. néhány krral magasabb áron. Egyéb gabonaneműekben igen gyenge volt a forgalom változatlan árak mellett.

Eladatott:

Buza. Tiszav.: 400 mm. 80.4 kg. 8.15 frton, 200 mm. 80. kg. 8.10 frton, 100 mm. 80. kg. 8.10 frton mind három hónapra.
Zab: 5.86—6.17.

II. Határidő-üzlet.

Az iránzat szilárd volt s az árak emelkedtek.

Hivatalos felmondások: 15,000 mm. tengeri és 2000 mm. zab május 15-iki átvétellel.

Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor az árfolyamjegyző-bizottság a következő hivatalos záróárfolyamokat állapította meg:

		frt
Buza május—juniusra	1897	7.48—50
„ szept.—októberre	1897	6.99—01
Rozs	1897	5.76—78
Tengeri máj.—jun.-ra	1897	3.40—42
„ jul.-aug.-ra	1897	3.52—55

Zárlat 4 óra 30 perczkor:

		frt
Buza őszre	1897	6.99—7.—
„ máj.—juniusra	1897	7.48—7.49
Rozs őszre	1897	5.75—5.75
Zab	1897	3.40—3.41

Ingatlanok forgalma.

A debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál. —

1. Szöllősy Bálintné Debreczeni Zsuzsanna eladja 2817. sorszámu házat Végh Jánosnak 2860 frtért.

2. Sós Mihály és neje Nagy Sára megveszik Igai János és neje Pap Eszter 6 hold 422 □ öl területű ujosztású földjét 800 frtért.

3. Bisánszky József és neje Nagy Juliánna 86 □ öl területű homokkerti szőlőjét megveszik Kocis János és neje Zális Juliánna 345 frtért.

4. Géder István és neje Balogh Juliánna zsidókerti szőlőjének 282 □ öl területű részét eladják Molnár János és neje Tiszta Erzsébetnek 526 frt 80 krért.

5. Weichinger Károly és neje Müller Ottilia megveszik a debreczeni első takarékpénztár tulajdonát képező 1898. sorszámu „Hungaria” nevű beltelkes házat 280.000 frtért.

6. Molnár Mihályné Kis Erzsébet 267 □ öl területű hatvan-utcai kerti szőlőjét elajándékozza Nagy Bálintné, Molnár Juliánára.

7. Szatmáry József és neje Harsányi Sára megveszik Szatmári István és neje Kovács Juliánna 6 hold területű ondódi földjüket 2000 frtért.

8. Özv. Szabó Sándorné Pfanschmiedt Terézia 2233. sorszámu házat megveszik Bódogh Zsigmond és neje Teleszky Teréz 4000 frtért.

9. Kegyes Ferencz és neje Pálffy Juliánna megveszik Vámosy István s társai 7584. hrsz. ingatlanukat 10000 frtért.

10. Mihály Ferencz, Mihály Károly eladják ujosztású földjeiket Hallgató Eszter, Nagy Ferencné és Hallgató Juliánna, Nagy Andrásnénak 1250 frtért.

11. Hangyási Mihály és neje Csáki Erzsébet 2909. sorszámu házukat eladják Lukács Ferencz és neje Nagy Juliánának 1250 frtért.

12. Czuber János és neje Pogány Vilma 168 □ öl területű homokkerti szőlőjüket

2000 forintot megveszik Rácz Lajos és neje Kovács Mária.

13. Kovács Ferencz és neje Molnár Mária 847. sorszáma házukat ondódi földjével együtt valamint pusztá-bánki kaszáló-jukat megveszik Medgyesi Ferencz és neje Nagy Julianna 9000 forintért.

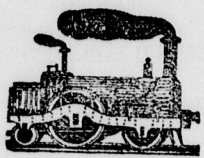
14. Medgyesi Ferencz és neje Nagy Julianna megveszik özv. Szabó Sándorné Pfanschiedl Terézia ondódi és ujosztásu földjeit 200 forintért.

15. Veréb János és Veréb Eszter megveszik Hajdu János és neje Hol'ó Rozália boldogfalvai kerti zöllőjét 1600 forintért.

Szerkesztői posta.

A Majnai álmok — a mint magától a költőtől hallottuk — június végén fog megjelenni — Budapestben. Különben forduljon N. N. ur magához Kovácsi Kálmánhoz, aki a Debreczen szerkesztőségében található.

P. Gy. A Huszárbosszu megérkezett s a szerkesztő asztaliókjában várja míg rá kerül a sor.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1897. május hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen—Budapest (M. áll. v.-tól.)

Debreczenből indul	Vonat	Érkezik
P.-Ladány* - - 12.— déli	Vegyesvonalat	1.28 délután
P.-Ladány - - 3.48 délután	Tv. sz. sz.	5.24 délután
P.-Ladány - - 8.15 este	Személyvonalat	9.45 este
Budapest - - 8.53 reggel	Gyorsvonalat	1.50 délután
Budapest - - 12.38 délután	Személyvonalat	8.10 este
Budapest - - 10.37 este	Személyvonalat	5.45 reggel

Debreczen—M.-Sziget

Királyháza - - 5.30 reggel	Gyorsvonalat	1.— délután
M.-Sziget - - 3.05 reggel	Személyvonalat	9.50 délelőtt
M.-Sziget - - 4.07 délután	Személyvonalat	11.— este
M.-Sziget - - 6.59 délután	Gyorsvonalat	11.40 este
M.-Sziget - - 7.58 este	Tv. sz. sz.	8.03 reggel

Debreczen—Szerencs

Szerencs - - 8.25 reggel	Személyvonalat	11.26 délelőtt
Szerencs - - 4.02 délután	Személyvonalat	7.07 délután
Szerencs - - 8.10 este	Személyvonalat	11.— este

Debreczen—Füzes-Abony

Füzes-Abony 4.42 reggel	Vegyesvonalat	10.24 délelőtt
Füzes-Abony** 4.12 délután	Vegyesvonalat	7.56 délután

Debreczen—Nagy-Léta—Vértess

N.-Léta—Vértess 8.35 reggel	Vegyesvonalat	10.46 délelőtt
N.-Léta—Vértess 4.17 délután	Vegyesvonalat	6.20 délután

Debreczen—Büd-Szt-Mihály—Tisza-Lők

B.-Szt-Mihály 5.28 reggel	Vegyesvonalat	8.58 reggel
B.-Szt-Mihály 3.57 délután	Vegyesvonalat	6.58 délután

* Minden kedden
** Csak Tisza-Füredig.

Budapest—Debreczen

Debreczenbe érkezik	Vonat	Indul onnan
P.-Ladány - - 7.40 reggel	Tv. sz. sz.	6.12 reggel
P.-Ladány - - 5.16 reggel	Személyvonalat	4.08 reggel
Budapest* - - 8.47 délután	Gyorsvonalat	9.16 este
Budapest - - 6.54 délután	Személyvonalat	9.40 délelőtt
Budapest - - 2.40 éjjel	Személyvonalat	2.16 délután
Budapest - - 7.06 este	Személyvonalat	7.06 este

M.-Sziget—Debreczen

M.-Sziget** - - 7.50 reggel	Személyvonalat	4.— reggel
M.-Sziget - - 12.16 délután	Személyvonalat	6.— reggel
M.-Sziget - - 6.58 délután	Személyvonalat	1.35 délután
M.-Sziget - - 8.43 este	Gyorsvonalat	4.— délután
M.-Sziget - - 10.22 este	Személyvonalat	3.56 délután

Szerencs—Debreczen

Szerencs - - 8.07 reggel	Személyvonalat	5.— reggel
Szerencs - - 12.21 délután	Személyvonalat	9.07 délelőtt
Szerencs - - 7.50 este	Személyvonalat	5.13 délután

Nagy-Léta—Vértess—Debreczen

N.-Léta—Vértess 7.25 reggel	Vegyesvonalat	5.25 reggel
N.-Léta—Vértess 3.18 délután	Vegyesvonalat	1.05 délután
Sáránd*** - - 8.33 este	Vegyesvonalat	9.25 este

Büd-Szt-Mihály—Tisza-Lők—Debreczen

B.-Szt-Mihály 8.17 reggel	Vegyesvonalat	5.25 reggel
B.-Szt-Mihály 6.49 este	Vegyesvonalat	3.27 délután

Füzes-Abony—Debreczen

Tisza-Füred - - 8.— reggel	Vegyesvonalat	4.13 reggel
Füzes-Abony - - 5.32 délután	Vegyesvonalat	11.35 délelőtt
F.-Abony**** - - 7.47 este	Vegyesvonalat	5.22 délután

* Csak P.-Ladányig.
** Csak Szatmárról.
*** Ünnepek és vasárnapokon június 1-től szeptember 15-ig közlekedik.
**** Csak Obat-Köcsig.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Nyilttér.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlenül gyárból rendelik — fekete, fehér és színes 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszolt s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban s. a. t.) a megrendelt árukat postabér és vámmentesen, házhoz szállítva, valamint mintákhát postafordultával küldenek **Henneberg G.** (os. és kir. udvari szállító) **selyemgyárai Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 1

Egyedül elismert kellemes ízű **természetes hashajtószert** a

FERENCZ JÓZSEF

keserűviz,
a keserűvizek királya.

Orvosi tekintélyek bizonyítványai szerint a világ-hírnek érdendő

FERENCZ JÓZSEF keserűviz

a keserűvizek tulajdonképeni képviselőjének tekintendő, mert páratlan egyenletes, gyors és tartós hatása. A millenniumi nagy éremmel egyedül tüntettetett ki.

Kéretik csak **Ferencz József-keserűviz**, nem pedig budai vagy egyéb elnevezést használni.

Kapható mindenütt.
(Az igazgatóság Budapestén.)

421 10—8

Női divatkelmék,

hozzávaló legujabb diszek,
fekete és színes

Selymek,

Napernyők

nagy választékban kaphatók

Szabó Lajos fiai

özégnél

Debreczen, Rózsater.

458 0—12

Kávéház-megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy

„Központ“ **kávéházamat**

a **Szedlák és Vámos-féle házba helyeztem át**

és azt a mai kor igényeinek megfelelően berendezve,

holnap szerdán, május hó 12-én

Rácz Károly zenekarának közreműködésével megnyitom.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve

maradok tisztelettel

Jónás Lipót.

Kardos László

nagykereskedésében

Kossuth-utca.

Szép tavaszi

ujdonságok női ruhákra.

Legjobb gyártmányu

Zefirek, Madapolan, Foulard,

szintartó

Batist, Mouslinek.

Minta-gyűjtemény kívánatra szívesen küldetik.

463 0—13

Ujdonságok

nyári ruhákra:

Ecrü himzett batisztok,
Ecrü mosó Grenadin kelmék

és

Ecrü szorb vásznak

métere 19 kr.

továbbá

Franczia himzett batisztok,

Tiqué és Cretonok

nagy választékban kaphatók

Bosznay J. és Társa

özégnél

484—3—2

Debreczen, Kossuth-utca.

Előfizet

Egész év

Félévre

Negyed

Egy hó

Egyes

Megjelen

nap, vas

te

közg

ján t

hogy

szab

sokn

jegy

aláb

leend

jenek

szám

megj

órák

kor

órák

Hatva

órák

Varga

mény

dés

kezé

két

A leg

F

is. A

azt, a

figyelé

ugyan

gyárto

hogy

nehogy

kat. I

vétel

mértes

Másna

zában

abban

sejtett

egész

az öy

tás kö

tetején

hogy a

volt ta

kézbesi

levél 1

„Bárki